

نام سازمان آموزش و پرورش استان پایه دهم؛ مشترک همه رشته‌ها
 نام خانوادگی مدیریت آموزش و پرورش شهرستان تاریخ آزمون: خرداد ۱۴۰۰
 نام پدر دبیرستان مدت آزمون: ۷۵ دقیقه
 شماره دانش آموزی آزمون درس: فارسی (۱) نام دبیر:

قلمرو زبانی (۷/۵ نمره)

بارم

۱. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.
 (الف) داده تنش بر تن ساحل پله (ب) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم
 (ج) زمانه مرا پتک ترگ تو کرد. (د) از چهره تکیده اش سیه‌روزی می‌بارید.
۲. برای واژه مشخص شده بیت زیر در کدام گزینه معادل معنایی وجود دارد؟
 « جولقی‌ای سر برهنه می‌گذشت با سر بی‌مو جو پشت طاس و طشت »
 (الف) بیدل دیوانه‌ای در حال شد پیش دکان یکی بقال شد
 (ب) یکی گنج ویژه به درویش داد سراینده را جامه خویش داد
 (ج) وقت دم آهنگر ار پوشید دلچ احتشام او نشد کم پیش خلق
 (د) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست
۳. املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 کمان را بمالید رستم به چنگ به (نست / شست) اندر آورد تیسر خدنگ
۴. در عبارات زیر، دو غلط املايي وجود دارد آنها را پیدا کنید و درست شان را بنویسید.
 (الف) هم فرقت بود وهم وصلت؛ هم مهنت بود، هم شادی.
 (ب) بر حریف مغلوب که تسلیم اختیار کرده، مخزول و نالان استرحام می‌کرد، رحم نیاورد.
۵. در گروه واژگان زیر، سه نادرستی املايي دیده می‌شود؛ آن‌ها را یافته و درستشان را بنویسید.
 نسیم صبا - اندوه و ترب - بدر و هنین - عنان و سنان - حاذق و ماهر - جزر و مد آب - ضمائم و تألیقات
۶. در عبارت زیر حذف را یافته و نوع آن را مشخص کنید.
 نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی.
۷. مطابق الگوی « اسم + مضاف‌الیه + مضاف‌الیه » یک گروه اسمی بنویسید.
۸. با واژه «تلاش» یک جمله مرکب بسازید.
۹. کاربرد «را» در کدام گزینه متفاوت است؟
 (الف) هدیه‌ها می‌داد هر درویش را (ب) کار پاکان را قیاس از خود مگیر
 (ج) کاو جو خود پنداشت صاحب دلچ را (د) شیشه‌های روغن گل را بریخت
۱۰. نهاد و گزاره مصراع مقابل را مشخص کنید. « تجلی هستی است جان کندن من »

۰/۵	۱۱. کدام یک از ترکیب‌های زیر وصفی و کدامیک اضافی است؟ الف) سرور آزادگان: ب) برترین حماسه:
۰/۵	۱۲. در جمله مقابل نقش دستوری واژه مشخص شده را بنویسید. « <u>ناتانائیل</u> ، من به تو شور و شوقی خواهم آموخت.»
۱	۱۳. در ابیات زیر ضمایر متصل را بیابید و نقش دستوری آن را مشخص کنید. الف) هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد / خدایش در همه حال از بلا نگه دارد ب) مخور طعمه جز خسروانی خورش / که جان یابدت زان خورش پرورش
	قلمرو فکری (۸/۵ نمره)
۰/۵	۱۴. موارد زیر را به نثر روان برگردانید. الف) نیکوخوا بهتر هزاربار از نیکورو.
۰/۵	ب) اسب از پهلوی اسبی خود را به کمال نشان می‌داد.
۰/۵	ج) تا با خاک انس نگیری، راهی به مراتب قرب نداری.
۰/۷۵	د). سپر بینداخت و از میدان بگریخت؛ لیکن خروس غالب حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان.
۰/۷۵	ه) تو را «جنوب» نامیدم / ای که ردای حسین را بر دوش / و خورشید کربلا را در بر داری.
۰/۷۵	و) ریش بر می‌کند و می‌گفت: «ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ»
۰/۷۵	ز) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد چو رعد خروشان یکی و یله کرد
۰/۵	۱۵. مفهوم کدام بیت به حدیث «الذهر یومان یوم لک و یوم علیک» نزدیک‌تر است؟ الف) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن ب) اب اجل که هست گلوگیر خاص و عام ج) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم د) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع تأثیر اختران شما نیز بگذرد بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد. تا سختی کمان شما نیز بگذرد این گرگی شبان شما نیز بگذرد
۰/۵	۱۶. مفهوم بیت زیر چیست؟ دوران روزگار به ما بگذرد بسی گاهی شود بهار دگر که خزان شود.
۰/۵	۱۷. در جمله زیر، نویسنده بر کدام ویژگی‌های اخلاقی تأکید می‌کند؟ «اثر غم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن».
۰/۵	۱۸. بیت زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟ « جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من »
۰/۵	۱۹. کدام بیت بر «تقدیرگرایی» تأکید دارد؟ الف) هر آن که گردش گیتی به کین او برخاست ب) چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او به غیر مصلحتش رهبری کند ایام سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد
۰/۵	۲۰. مفهوم مشترک دو بیت زیر چیست؟ الف) هر دو نی خوردند از یک آبخور ب) هر دو گون آهو گیا خوردند و آب این یکی خالی و آن پر از شکر زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

۰/۵	<p>۲۱. در سروده: «ای سرزمینی کز خاکت / خوشه‌های گندم می‌روید / و پیامبران برمی‌خیزند.»</p> <p>الف) کدام سرزمین مورد خطاب است؟</p> <p>ب) مقصود شاعر از مصراعهای دوم و سوم چیست؟</p>
۰/۵	<p>۲۲. جمله «ای کاش عظمت در نگاه تو باشد.» را با سروده زیر از سهراب سپهری مقایسه کنید.</p> <p>«چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید.»</p>
	<p>قلمرو ادبی (۴ نمره)</p>
۰/۵	<p>۲۳. در عبارت زیر کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟</p> <p>«آسمان را دیده‌ام که در انتظار سپیده‌دم می‌لرزید. ستاره‌ها یک یک، رنگ می‌باختند. چمنزارها غرق در شب‌نم بودند.»</p> <p>الف) تشخیص ب) کنایه ج) مراعات نظیر د) تشبیه</p>
۰/۵	<p>۲۴. کدام بیت آرایه ادبی اغراق ندارد؟</p> <p>الف) یکی تیر زد بر بر اسپ اوی که اسپ اندر آمد ز بالا به روی</p> <p>ب) نماند ایچ با روی خورشید رنگ به جوش آمده خاک بر کوه و سنگ</p> <p>ج) خروش سواران و اسپان ز دشت ز بهرام و کیوان همی‌برگذشت.</p> <p>د) به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهین شد سپهر ابنوس</p>
۰/۵	<p>۲۵. دو مورد زیر چه آرایه ادبی مشترکی دارند؟</p> <p>الف) درختان را دوست می‌دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند.</p> <p>ب) چو سرو از راستی برزد غلم را ندید اندر جهان تاراج غم را</p>
۰/۵	<p>۲۶. در بیت «لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند» شاعر از چه آرایه‌ای بهره گرفته است؟</p> <p>(یک مورد کافی است)</p>
۰/۵	<p>۲۷. در بیت زیر واژه مشخص شده مجاز از چیست؟</p> <p>به خون گر کشی <u>خاک</u> من، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من</p>
۰/۵	<p>۲۸. مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید.</p> <p>الف) مرد میدان بودن:</p> <p>ب) عنان پیچیدن:</p>
۱	<p>۲۹. نویسنده هر یک از آثار زیر چه کسی است؟</p> <p>الف) شاهنامه:</p> <p>ب) مانده‌های زمینی:</p>